

تولید ناب، کنترل کیفیت، افزایش بهره وری انرژی

محسن خلیلی - رئیس هیات مدیره
انجمن صنایع لوازم خانگی ایران

همایش بهره وری با رویکرد صرفه جویی انرژی

پائیز ۱۳۹۲

همایش «تولید ناب، کنترل کیفیت، افزایش بهره وری انرژی»

کشور عزیزمان ایران، دارای مزیت های نسبی فراوانی است. از پیشینه تاریخی و تمدنی پرسابقه و شوق پیشرفت ملی و گستردگی سرزمینی تا نیروی تحصیلکرده و آموزش دیده. مزیت مهم و اساسی دیگر که موضوع بحث امروز ماست، مزیت منابع و ذخایر انرژی است. این مزیت اما از مقوله تهدید- فرصت است که از زمان کشف منابع و ذخایر انرژی در کشورمان از حدود یک قرن قبل، جدال بر سر « نعمت » یا « نعمت » بودن این منابع موضوع بحث و اختلاف نظر بوده است. کشف نفت، همزاد بوده است با انقلاب مشروطیت ایران، که سرنوشت کشور را در یکصدسال اخیر جهت داده است. نفت نیز، همچون انقلاب مشروطیت، اکنون صد سال است که با تاریخ سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور پیوندی ناگسستنی یافته است. آنچه اما در طی تمامی این دوران طولانی از تاریخ معاصر کشورمان در این حوزه مورد غفلت قرار گرفت و شاید سبب مشکلات اساسی در حوزه های مختلف زندگی انسان ایرانی گردید، آن بود که نفت و بعدها گاز به منبع درآمدی منفک از اقتصاد و جامعه تنزل یافت و با « پول » برابر دانسته شد و در قالب « رانت » دیگر نه « فرصت » بلکه تبدیل به یک « تهدید » گردید.^۱ در طی دهه ها حضور و وجود نفت در کشور سعی شد که با تصویب سیاستها و راهبردها و قوانین و مقرراتی مانع این تلقی ناصواب شده و این منبع ارزشمند را در جایگاه واقعی آن بعنوان عامل و ضرورت توسعه پایدار کشور معنا کنند که البته دستاوردهایی نیز در این مسیر کسب شده است. من در اینجا بر چند کوشش اشاره می کنم:

مجمع تشخیص مصلحت نظام در سال ۱۳۷۷، سیاستهای کلی نظام در مورد انرژی را بدین شرح تصویب و ابلاغ کرد^۲ که به برخی از موارد آن اشاره می گردد:

- اتخاذ تدبیر و راهکارهای مناسب برای گسترش اکتشاف نفت و گاز.

^۱ مراد تقی، فصلنامه گفتگو، شماره ۶۰ مهرماه ۹۱

^۲ سیاستهای کلی نظام جمهوری اسلامی ایران در مورد «انرژی» مصوب مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۳ که در تاریخ ۱۳۷۹/۱۱/۳ توسط مقام معظم رهبری تایید و طی شماره ۷۶۲۳۰/۱ مورخ ۱۳۷۹/۱۱/۳ دفتر معظم له ابلاغ گردیده است.

- افزایش ظرفیت تولید گاز، متناسب با حجم ذخایر کشور به منظور تأمین مصرف داخلی و حداکثر جایگزینی با فرآورده‌های نفتی.

- گسترش تحقیقات بنیادی و توسعه‌ای و تربیت نیروی انسانی.

- بهینه‌سازی مصرف و کاهش شدت انرژی.

- ایجاد تنوع در منابع انرژی کشور و استفاده از آن با رعایت مسائل زیست‌محیطی و تلاش برای افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر با اولویت انرژی‌های آبی.

چنانکه مشخص است در این سیاستها به طور مشخص به بحث کیفیت و بهره‌وری اشاره شده است، «بهینه‌سازی مصرف و کاهش شدت انرژی» و «ایجاد تنوع در منابع انرژی و کشور و استفاده از آن با رعایت مسائل زیست‌محیطی و ...»

۱۲ سال بعد در سال ۸۹ همین نهاد اصلی سیاست‌گذاری کلان کشور، یعنی مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجموع سیاست‌های کلی «اصلاح الگوی مصرف» را تصویب و پس از تأیید مقام معظم رهبری ابلاغ کرد. این سیاستها نیز بالغ بر ۱۰ ماده و حدود ۲۸ بند است که بر «اصلاح فرهنگ مصرف فردی، اجتماعی و سازمانی و ترویج صرفه‌جویی»، «آموزش همگانی الگوی مصرف مطلوب»، «توسعه و ترویج فرهنگی بهره‌وری»، «صرفه‌جویی در مصرف انرژی با اعمال مجموعه‌ای متعادل از اقدامات قیمتی و غیر قیمتی» و ... در حوزه‌های مختلف انرژی و سایر کالاها (نفت و گاز، آب، برق، نان) تأکید شده است.

چنانکه در این دو متن راهبردی در حوزه انرژی و اصلاح الگوی مصرف مشخص است، اولاً بر ضرورت افزایش کمی و کیفی تولید انرژی کشور تأکید و ثانیاً این افزایش منوط به بهره‌برداری صحیح و پایه‌ای و هم‌جهت با مسائل زیست‌محیطی و ثالثاً بر نقش جامعه اعم از تک‌تک افراد و سازمانها و نهادها در تحقق اهداف تعیین شده تصریح و تأکید شده است. در اواخر سال ۸۹ قانون «اصلاح الگوی مصرف انرژی» در ۷۵ ماده و دهها تبصره و بند به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی رسید و گام بس ارزشمندی در جهت ضابطه‌مند کردن نحوه استفاده از منابع گرانبهای انرژی برداشته شد. در قانون «اصلاح الگوی مصرف انرژی» همچنین مواد قانونی بسیار مهم ارزشمندی در «معیار و استاندارد مصرف انرژی مشترکین، فرآیندها و تجهیزات انرژی‌بر» و نیز وظایف مصرف‌کنندگان انرژی در حوزه‌های ساختمان و شهرسازی، صنایع،

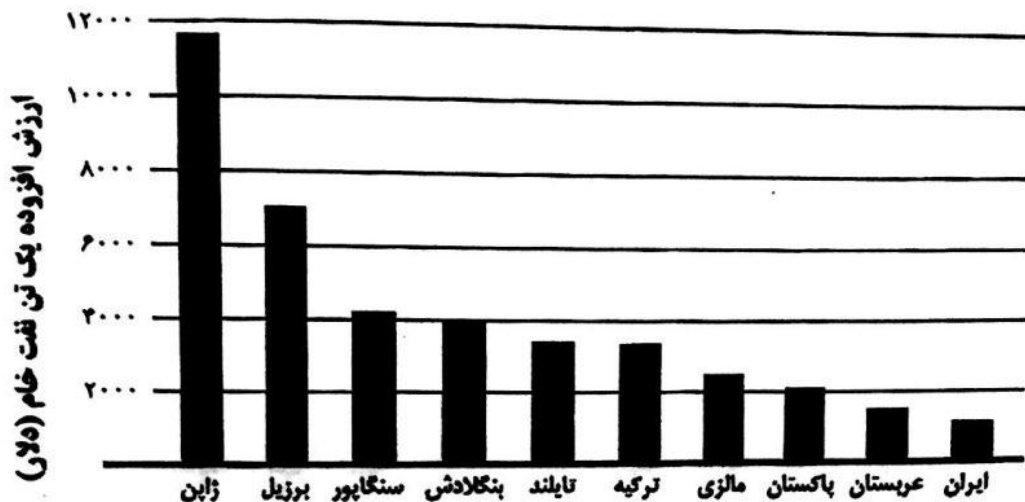
کشاورزی، حمل و نقل مشخص شده است و تلاش شصت ساله برای تامین شرایط تحقق آن. من خلاء و کمبود در حل معادله یا پارادوکس « نعمت - نعمت » منابع انرژی کشور را در سه عرصه می دانم:

۱- عدم حمایت عملی لازم از تحقیق و توسعه در حوزه انرژی، علیرغم وجود مواد قانونی و سیاستهای راهبردی در این حوزه.

۲- ضرورت اصلاح ساختار شرکتهای دولتی و اجرای صحیح سیاستهای اصل ۴۴ و در نتیجه افزایش رقابت پذیری و کارآمدی اقتصادی.

۳- توجه اساسی به سرمایه اجتماعی به عنوان ضرورت هر برنامه و سیاستی.

الف) حمایت عملی دولت از فعالیتهای تحقیق و توسعه در حوزه انرژی می بایست در اینجا این نکته را متذکر شد که هم در سیاستهای کلان مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و نیز در قانون اصلاح الگوی مصرف، به این مهم پرداخته شده است و وظایف و مسئولیتهای را متوجه دولت نموده و تشویقات و تنبیهاتی را برای مصرف بهینه انرژی مشخص کرده است که از جمله می توان به این موارد اشاره کرد: ماده ۷ سیاستهای کلی اصلاح الگوی مصرف مصوب ۸۹/۴/۱۴ همچنین مواد ۴، ۷، ۱۴، ۱۷، ۲۷، ۲۹، ۳۰، ۴۴، ۴۵، ۵۲، ۵۹، ۶۱، ۶۲ و ۷۳ قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی (متن این مواد قانونی در انتهای مطلب ذکر شده است). اهمیت مقوله تحقیق و توسعه را می توان بدین صورت نشان داد که تحقیق و توسعه توسط دولت سبب ساخت محصول با بهره وری انرژی بالاتر می شود و این خود منجر به صرفه جویی ارزی در مصرف سوخت و دادن سوبسید کمتر از سوی دولت می شود و در ادامه محصولات تولیدی بازار بهتری یافته و لذا اشتغال و بهبود محیط زیست حاصل می شود. لذا ضروری است دولت محترم با فراهم آوردن اجرایی شدن مواد قانونی فوق الذکر فرآیند اصلاح مصرف انرژی و ارتقا بهره وری در این حوزه را تعمیق و تسریع بخشند. چرا که همانطوریکه عنوان شد بهره وری مصرف انرژی در میهنمان از کیفیتی بسیار نازل برخوردار است این منابع بسیار ارزشمند و بین نسلی که باید مصروف سرمایه گذاری نشده است تا برسم مثال در خدمت توسعه صنعتی و کشاورزی قرار گیرد بلکه شدت انرژی مرتبط با مصارف داخلی نفت و گاز این منابع خدادی در بدترین صورت قرار دارد که منحنی زیر بیانگر آن است:

خوشبختانه قانون انرژی و مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام که بدون شک می تواند نقشه راه ما باشد پیام بسیار بزرگی دارد که باید بهره وری مصارف این سوخت و ودیعه الهی را ارتقاء بخشیم تا آنکه نه سرمایه ملی و الهی را به تاراج دهیم و نه هوای محیط را آنچنان مسموم نماییم که جملگی از بیماریهای خطرناک محیط زیست و از جمله سرطان بنالند.

چه خوبست بدانیم که طبق آمار یک دهه قبل ما حاکی از آن بود که با قیمت های فروش نفت گاز، ما سالیانه به قیمتهای خلیج فارس ۱۰۰ میلیارد دلار سوبسید می دهیم. اگر مصرف انرژی در کشورمان سروسامان داشت آیا ما هرگز در مورد این « نعمت » خدادادی آن را « نعمت » می نامیدیم.

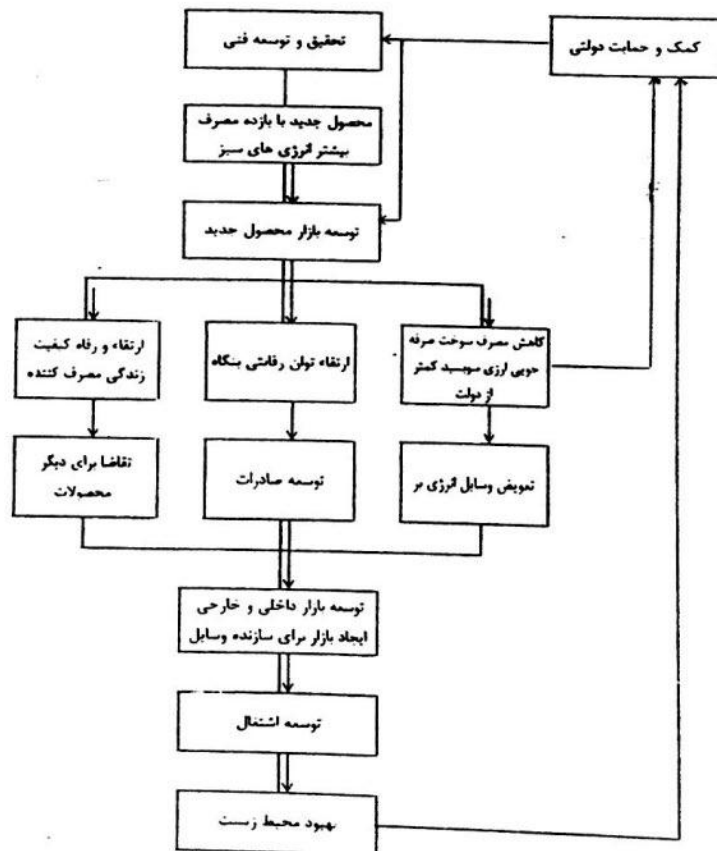
درست است که ما ثروت ملی را تلف می کنیم و متقابلاً بزرگترین لطمات را به سلامتی خود می زنیم ولی هرگاه این اصل را پذیرفته باشیم که بشر قادر است محدودیت را به امکانات مبدل سازد ما نیز قادریم به جای غیرعلمی عمل کردن یارانه ها اکنون بدنبال صرفه جویی برویم و بخش عمده ای از این یکصد میلیارد دلار را از طریق صادرات به خزانه نیازمند میهن بازگردانیم. کل سوبسیدهایی (یارانه هایی) را که ما اکنون پرداخت می نماییم معادل:

$405000000000 \times 12 = 4860000000000$ تومان یعنی ۴۰۵۰۰ هزار میلیارد تومان در سال می باشد، ولی سوبسید ۱۰۰ میلیارد دلاری معادل $10^1 \times 300000000000 = 30000000000000$ یعنی تقریباً $7/5$ برابر یارانه ها می باشد. پس به این نتیجه می رسیم که ما بطور بالقوه در اقتصاد خود

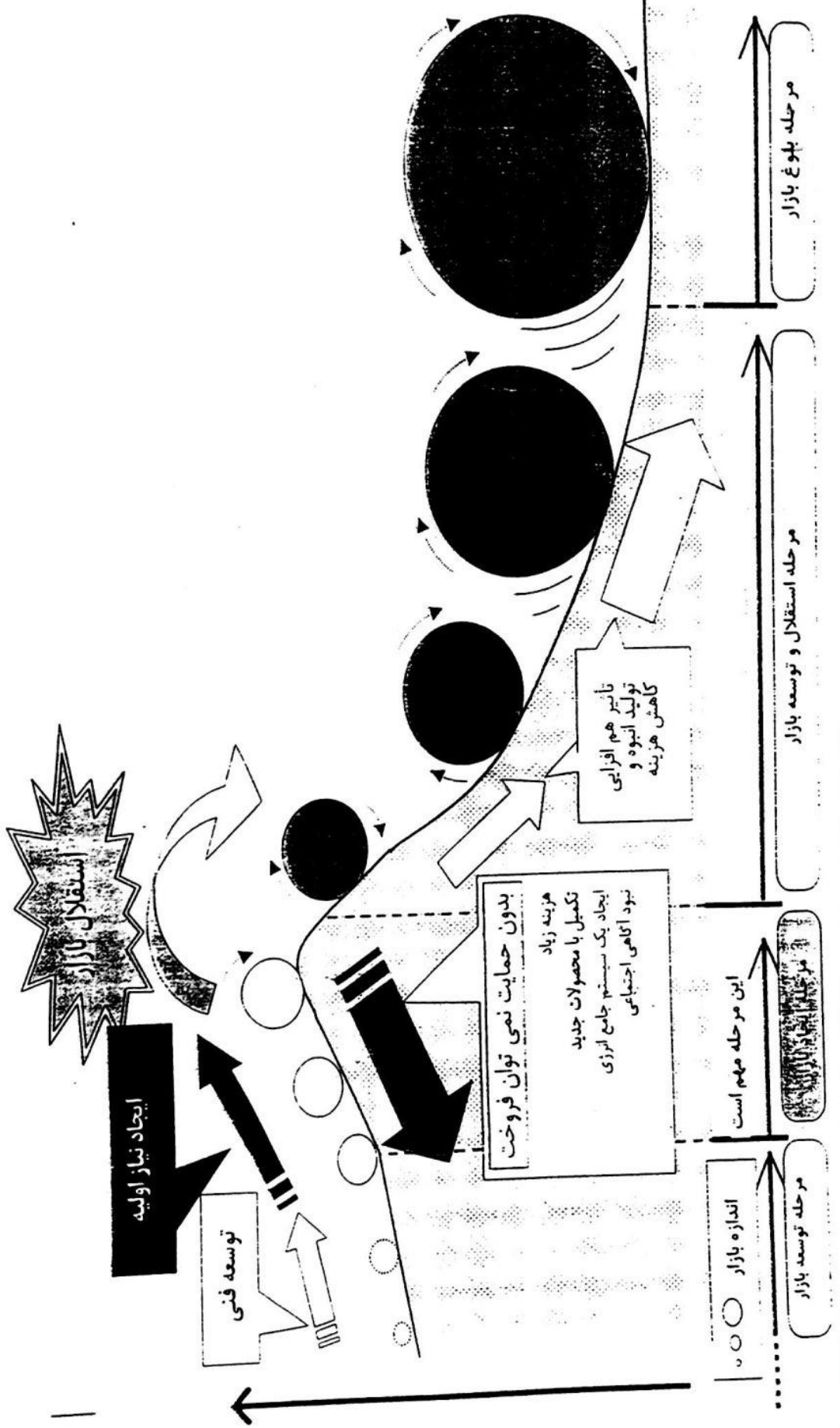
یارانه ۳۰۰۰۰۰۰ میلیارد تومانی در اختیار عموم قرار می دهیم که هرگاه شبیه هندوستان بودیم این رقم عظیم ۳۰۰ هزار میلیارد تومانی صرف سرمایه گذاری می شد و میهن تبدیل به گلستان می گردید که ما اکنون این سرمایه عظیم را مصروف لطمه جانی به خود می نماییم و به همین دلیل است که فقط در مورد مصرف داخلی و نه صادرات نفت دچار پارادوکس نعمت و نعمت می باشیم و وجوه حاصله فروش نفت و صادرات که دیگر جای خود را دارد. انجمن ما مسئول سازندگان لوازم خانگی می باشد که هرگاه قادر باشد بهره وری وسایل خود را افزایش دهد می تواند تاثیر عظیمی روی تلفات ۳۰۰ هزار میلیارد تومانی بگذارد.

در قانون انرژی اشاراتی به تحقیق و توسعه درباره صرفه جویی انرژی شده است چقدر خوب بود که دولت عزیزمان به تقلید از کشور ترکیه همسایه مان که نفت و گاز هم ندارد و سالانه ۹ میلیارد دلار مصروف تحقیق و توسعه می نماید و ۱۵۰ هزار نفر را در این حوزه مشغول بکار کرده است، چنین کند. اگر در تحقیقات درباره تلفات انرژی و انجام صرفه جویی سرمایه گذاری می نمود چه سود عظیمی نصیب خزانه کشور می شد.

لذا برای نقشه راه فلوچارت ذیل از نظر خواننده محترم می گذرد:

ایجاد نیاز اولیه

نمودار فوق بیانگر وارد بازار شدن یک محصول است به این معنا که مشکل ترین بخش مسیر از ابداع و ساخت یک محصول بعد از تمام شدن ساخت، بازاری نمودن یک محصول است که در قسمت فلش معکوس و صعود منحنی قرار دارد که در این مسیر معمولاً ۹۰٪ تولیدات نمی توانند به بازار راه یابند. لذا ما برای احتراز از پدیده منحنی بالا راه شش دهه قبل ژاپن را می رویم.

هرگاه دولت بپذیرد تحقیق و توسعه لوازم خانگی انجمن ما را تامین نماید ما می توانیم برسم الگو یک نمایشگاه عظیم ایجاد کنیم و با تشخیص متخصصین خود و نیازهای بومی کشور الگوهای ممتاز لوازم خانگی کشورهای پیشرفته را خریداری نماییم و با روش تولید معکوس آن را تولید نماییم و بزرگترین صرفه جویی های تاریخ عمر صنعت لوازم خانگی را در کشور ایجاد نماییم. هرگاه ما در این راه موفق گردیم: اول آنکه صرفه جویی عظیمی را نصیب دولت و میهن خود می نماییم و سپس آنکه هم میهنانمان به لحاظ اقتصادی بودن لوازم خانگی انرژی بر و صرفه جویی های آتی لوازم مستعمل و با بهره پایین را کنار خواهند گذاشت و لوازم ما را خریداری خواهند نمود.

باید بدانیم کپی نمودن محصولات پیشرفته منحصراً با در اختیار داشتن الگو میسور نخواهد گردید بلکه ملازمه دستیابی به تکنولوژیهای برتر و سرمایه گذاری دارد که بدون شک در راستای هزینه های تحقیق و توسعه اگر دولت ما چون ترکیه ما را یاری دهد به نتیجه مطلوب خواهیم رسید. البته وجود دارند شرکتهایی در کشور که این مسیر را بدون مساعدتهای دولتی طی نموده اند ولی از آنجا که راه بسیار دشوار است و مسائل مالی سد عظیمی می باشد تجربه نشان داده که طی این راه بدون حمایت های دولتی مقدور و میسور نخواهد بود.

ب) **ضرورت اصلاح ساختار شرکتهای دولتی و اجرای سیاستهای اصل ۴۴، اصل و محور فعالیتهای دولت در طی یک دهه اخیر بوده است و با تصویب قوانین مربوط به خصوصی سازی بی شک گامهای ارزشمندی در این مسیر برداشته شده است اما متأسفانه آنچه آنچنان که باید و شاید نتوانست به اهداف اصلی خود بنحوی که «بخش خصوصی وارد اقتصاد شود و میزان تصدی دولت در این حوزه کاهش یابد و به تبع آن سرمایه گذاری های جدید در کشور صورت گیرد و اقتصاد را از دولتی بودن صرف خارج**

کند چندان موفق باشد و اصل ۴۴ تنها در واگذاری ها خلاصه شد. در صورتی که بهبود فضای کسب و کار، رفع موانع سرمایه گذاری و تقویت بخشهای خصوصی و تعاونی باید در اولویت قرار داده می شد. در واگذاری بخشهای دولتی به بخشهای خصوصی هم طبق قانون عمل نشد و به جای آنکه به بخش خصوصی واقعی واگذار شود، به شبه دولتی ها داده شد.^۲ این ضعف سبب عدم اصلاحات ساختاری و بعضاً تعبیه ظرفیت های لازم برای استفاده بهینه از منابع انرژی شد. در حالیکه در صورت اجرای صحیح سیاستهای خصوصی سازی در کلیت آن که ایجاد بازار رقابتی دستاورد آن بود فضایی ایجاد می گردید که بنگاههای تولیدی برای باقی ماندن در کوران رقابت اقدام به کاهش هرچه بیشتر هزینه ها و از جمله مهمترین آنها یعنی انرژی می نمودند تا علاوه بر کمیت ضمن حفظ و ارتقا کیفیت محصولاتشان نیز ارتقا یابد. چنانکه سازمان خصوصی سازی در تعریف خود از امر خصوصی سازی « آن را بکارگیری ایده ها و اندیشه های جدید و فن آوری پیشرفته در جهت رشد و شکوفایی و اصلاح ساختار اقتصادی با ایجاد زمینه حضور فعالان اقتصادی» تعریف کرده است. و از مهمترین اهداف رسمی اعلام شده در خصوص سیاستهای اصل ۴۴ نیز « ارتقای کارآیی بنگاههای اقتصادی و بهره وری منابع» می باشد. براین اساس یک ضلع مهم در اضلاع ارتقای مصرف بهینه انرژی ایجاد فضای رقابتی و آزادسازی اقتصادی به همراه واگذاری صحیح بنگاههای اقتصادی و اصلاح ساختاری بنگاههای دولتی است که طبق آمار حدود ۳۰ درصد انرژی نهایی کشور را مصرف می کنند و عامل تعیین کننده در مصرف انرژی دیگر بخشهای اقتصادی نیز می باشند.

ج) ضرورت توجه به سرمایه اجتماعی، راهبردی مهم و شاید مهمترین راهبردی است که باید در عرصه ارتقاء بهره وری و کنترل کیفیت بدان توجه اساسی نمود. البته در فصل یازدهم قانون «اصلاح الگوی مصرف انرژی» در مواد ۶۴ تا ۷۰ به این موضوع پرداخته شده است و تکالیفی برای وزارتخانه ها و دستگاههای دولتی و صدا و سیما برای آموزش و ارتقاء آگاهی های تخصصی و عمومی و اشاعه فرهنگ مصرف منطقی انرژی و اصلاح الگوی رفتار و الگوی مصرف سخن گفته شده است که مواد قانونی بسیار خوب و مفید موثری است، اما به سبب ضعف شدید « سرمایه اجتماعی» شاید چندان راهگشا نباشد.

^۲ حمیدرضا فولادگر، روزنامه دنیای اقتصاد، ۹۲/۷/۲۲

به باور این خدمتگزار، تدوین قوانین و مقررات و اصلاح ساختارها و نهادها، امکانات و فضای تحول و توسعه را در حوزه های مختلف از جمله انرژی فراهم می آورد آنچه اما این موضوع را به عمیق ترین لایه های زندگی فردی و اجتماعی می برد و به رفتار و هنجاری فرهنگی تبدیل می کند و تبدیل به یک ضرورت می سازد، احساس عمیق هر فرد در موظف بودن و توانمند بودن در شکل دهی به راه و روش دیگرگون در تولید و مصرف انرژی است.

در رسانه های معتبر جهان همه روزه اخباری می شنویم از مخالفت فرد یا افرادی با فلان اقدام دولتهایشان در حوزه انرژی و اینکه این رفتار محیط زیست را با خطر مواجه می کند. این اعتراضات برآمده از این حس عمیق است که تمامی افراد جامعه خود را مسئول و محق در نحوه استفاده از امکانات و منابع زیستن و حیات می دانند و این ضرورتها از بالا به پایین و در قالب روابط بوروکراتیک نمود و ظهور نمی یابد بلکه انرژی اجتماعی وقتی درست و سالم مورد بهره برداری قرار می گیرد که موتور پیش برنده قوانین و مقررات و نهادها و سازمانها در انجام وظایف و مسئولیتهای قانونی شان از درون جامعه بجوشد و عینیت یابد. واقعیت آن است که سالهای سال است که در کشورمان سیاست و راهبرد قوانین و مقررات در حوزه انرژی تدوین و تصویب می شود اما متأسفانه آنچه اکنون شاهد آنیم نابودی هر روزه و روزافزون منابع ارزشمند انرژی و تخریب محیط زیست است. به گونه ای که امکان تنفس سالم برای انسان ایرانی مقیم شهرهای بزرگ به رویا تبدیل شده است (مدیرعامل شرکت کنترل کیفیت هوای تهران اخیراً عنوان داشت در مهرماه امسال شهروندان تهرانی حتی یک روز هوای پاک تنفس نکردند). روزهای زیادی از سال اکنون شاهد تعطیلی کار و درس هستیم که این علاوه بر ضرر هنگفت اقتصادی، روح و روان جامعه را به شدت تخریب نموده و سلامتی نسلها را با خطر جدی مواجه کرده است و یا شاهد هرز رفتن و اتلاف سایر منابع انرژی در خطوط تولید و توزیع آب و برق و ... هستیم. برآستی چرا قوانین بسیار خوب موجود اجرایی نمی شوند یا نصف نیمه اجرا می شوند؟ چرا سیاستها و راهبردها که با هزینه های کارشناسی فراوان و صرف وقت در بالاترین نهادهای تصمیم گیری کشور تدوین، تصویب و ابلاغ می شوند، شکل اجرایی به خود نمی گیرند و حتی کمتر کسی از وجود آنها در مجموعه قوانین کشور آگاه است؟

این غیبت سیاستها و راهبردها و قوانین و مقررات در حوزه مصرف بهینه انرژی از متن زندگی انسان ایرانی به اعتقاد این خدمتگزار به واسطه خلاء وجود « سرمایه اجتماعی » بعنوان پشتوانه و ضرورت اصلی اجرای این قوانین در عرصه واقعی است.

لذا پیشنهاد دیگر این خدمتگزار، چنانکه در یکی از بندهای سیاستهای کلی نظام در اصلاح الگوی مصرف نیز با این عبارت بدان پرداخته شده است « .... اعمال سیاستهای تشویقی شکل گیری نهادهای مردمی و خصوصی برای ارتقاء کارآیی انرژی » تلاشی همه جانبه و منسجم در جهت ایجاد و تقویت نهادهای مدنی و تشکلهای اجتماعی در حوزه حفاظت از تمامی منابع انرژی و مصرف سالم و صحیح آنهاست. این نهادها و تشکلهای مدنی گردآمده از افراد آگاه و بصیر و مشتاق استفاده صحیح از منابع انرژی و نیز استفاده از سایر منابع انرژی نو که در مطابقت با منطق حیات و زندگی است می توانند به مرور زمان خواست و توانی ملی را برای بهره وری عقلانی و انسانی از انرژی شکل دهند و در واقع نیروی اجتماعی لازم نه فقط برای اجرا بلکه برای طرح و مطالبه و پیشنهاد بهترین نحوه بهره بردن از منابع انرژی را فراهم نمایند و دوگانه « نعمت - نعمت » انرژی در کشور را پایانی در جهت توسعه و پیشرفت و رفاه میهن عزیز بخشند.

محسن خلیلی

* منظور از سرمایه اجتماعی مجموعه ای از هنجارها و ارزشهای فرهنگی و مذهبی از قبیل دلسوزی، نوع دوستی، انصاف، صداقت، اعتماد، همکاری مبتنی بر معیارهای مشترک، تعاون و بردباری، حمایت عاطفی و ... است این سرمایه اثر مستقیم بر توسعه و رشد اقتصادی، کاهش فقر نابرابری، گردش اطلاعات و جلوگیری از شکست بازار و بطور غیرمستقیم بر ساخت و انباشت سرمایه انسانی، نوآوری، کارآیی دولت و عوامل اقتصادی دارد (نگاهی به رتبه بین المللی ایران در شاخص سرمایه اجتماعی، سید پرویز جلیلی کامجو، میرهادی حسینی، روزنامه دنیای اقتصاد ۹۱/۷/۱۲)

پیوست:

ماده ۷- سیاستهای نظام در اصلاح الگوی مصرف: تدوین برنامه ملی بهره‌وری انرژی و اعمال سیاستهای تشویقی نظیر حمایت مالی و فراهم کردن تسهیلات بانکی برای اجرای طرحهای بهینه‌سازی مصرف و عرضه انرژی و شکل‌گیری نهادهای مردمی و خصوصی برای ارتقاء کارایی انرژی.

موارد مربوط به « قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی »

ماده ۴- راهکارهای اجرایی مناسب به‌منظور حمایت و تشویق برای ارتقاء نظام تحقیق و توسعه درباره فناوری‌های جدید از طریق تأمین اعتبارات تحقیقاتی موردنیاز تا مرحله ساخت نمونه و تجاری‌سازی، توسط وزارتخانه‌های نفت و نیرو در قالب بودجه سنواتی تدوین و به‌تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۷- اصلاح سازمانها یا تشکیلات لازم داخلی برای ارتقاء نظام تحقیق و توسعه موضوع ماده (۴) این قانون، در چهارچوب قانون برنامه پنجساله و قانون مدیریت خدمات کشوری به‌پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت و نیرو حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون به‌تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۴- به‌منظور ترغیب مصرف‌کنندگان، به استفاده از تجهیزات، مجموعه‌ها و فرآیندهای با مصرف انرژی و آلودگی زیست‌محیطی کمتر، برای مصرف‌کنندگان این موارد از محل منابع مالی ماده (۷۳) این قانون و نیز اعتبارات پیش‌بینی‌شده در لوایح بودجه سنواتی، مشوقهای مالی در نظر گرفته می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون توسط وزارتخانه‌های نفت و نیرو تهیه می‌شود و به‌تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۷- به منظور حمایت از شرکتهای خدمات انرژی، هیأت وزیران موظف است بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت، نیرو، امور اقتصادی و دارایی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، آیین‌نامه‌های لازم را به طریقی که انگیزه کافی برای تشکیل و توسعه این گونه شرکتهای خدمات مربوط به آنها در کشور به‌وجود آید، حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب برساند. منابع مالی برای اجرای این ماده از محل ماده (۷۳) این قانون تأمین خواهد شد. همچنین دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۴) قانون خدمات کشوری می‌توانند برای انعقاد قراردادهای صرفه‌جویی انرژی از محل صرفه‌جویی‌های حاصله، ایجاد تعهد نمایند و از محل منابع اعتباری ماده (۷۳) و صرفه‌جویی‌های حاصله اقدام کنند.

ماده ۲۷- کلیه صنایع، مؤسسات و واحدهایی که دسترسی به شبکه برق وزارت نیرو و امکان اجرایی‌سازی‌ها را دارند، تولید انرژی الکتریکی از قبیل تولید همزمان برق و حرارت، توربین انبساطی و یا واحد مستقل را دارند، چنانچه به تولید برق، مطابق با استانداردهای وزارت نیرو اقدام نمایند، وزارت نیرو از طریق شرکتهای برق موظف به خرید برق مازاد تولیدی از آنان بر اساس ضوابط مصوب موضوع ماده (۴۴) این قانون است.

ماده ۲۹- وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنایع و معادن موظفند سالانه حداقل بیست درصد (۲۰٪) از پمپهای آب و ماشینهای کشاورزی خودکشی فرسوده و پرمصرف را از رده خارج و به همان نسبت به تأمین پمپهای آب و ماشینهای جدید با مصرف انرژی استاندارد و بهینه اقدام نمایند. منابع لازم جهت اجرای این ماده در بودجه سالانه پیش‌بینی و تأمین می‌شود.

ماده ۳۰- وزارت صنایع و معادن با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی موظف است تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه نسبت به اصلاح ماشین‌آلات و تجهیزات انرژی بر کشاورزی تولید داخل با بهره‌گیری از فناوریهای جدید مطابق با معیارها و مشخصات فنی مصرف سوخت موضوع ماده (۱۱) این قانون اقدام نماید. وزارت بازرگانی موظف به رعایت استاندارد مذکور برای کلیه تجهیزات و ماشین‌آلات کشاورزی وارداتی است.

ماده ۴۴- وزارت نیرو از طریق شرکتهای تابعه موظف است خرید برق از تولیدکنندگان آن را در محل تحویل و به اندازه ظرفیتهای تولید برق تضمین کند و به این منظور از طریق عقد قراردادهای پنجساله یا بیشتر، مطابق شرایط زیر اقدام نماید:

الف - اتصال مولدهای موضوع این ماده به شبکه بدون دریافت هزینه‌های عمومی برقراری انشعاب، صورت می‌گیرد.

ب - در مواقع خروج اضطراری و یا خروج برای تعمیرات، با تشخیص وزارت نیرو از انشعاب برقرار شده برای تأمین برق مشترک تا سطح ظرفیت مولد بدون پرداخت هزینه اشتراک، استفاده می‌گردد.

پ - مشتری کینی که اقدام به احداث مولد در محل مصرف می‌نمایند، از اولویت قطع برق در زمانهای کمبود در شبکه سراسری خارج می‌شوند.

ماده ۴۵- وزارتخانه‌های نفت و نیرو موظفند واحدهای صنعتی، ساختمانی، کشاورزی و عمومی را که به تولید همزمان برق و حرارت و برودت در محل مصرف اقدام می‌کنند، از امکانات و تسهیلاتی که به صورت عمومی اعلام می‌شود بهره‌مند سازند.

ماده ۵۲- به منظور ارتقاء بهره‌وری، افزایش امنیت تأمین انرژی و مشارکت گسترده بخش غیردولتی در عرضه انرژی،

الف - وزارت نفت مکلف است با همکاری وزارت نیرو نسبت به حمایت مؤثر از تحقیقات، سرمایه‌گذاری، ترویج و توسعه واحدهای تولید همزمان برق و حرارت و برودت از طریق بخش غیردولتی اقدام نماید.

ب - وزارت صنایع و معادن موظف است با حمایت از مراکز تحقیقاتی و صنایع مربوطه، برای توسعه دانش فنی بومی و خوداتکائی کشور در تأمین تجهیزات تولید همزمان برق، حرارت و برودت اقدام نماید.

کلیه ضوابط و آئین‌نامه‌های اجرائی این ماده سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزارتخانه‌های نفت، نیرو و صنایع و معادن به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۵۹- دولت مکلف است با استفاده از منابع حاصل از صادرات نفت کوره‌مازاد بر مصرف داخلی، تأمین مالی از طریق فاینانس، مشارکت بخش خصوصی و یا از محل منابع عمومی در چهارچوب بودجه‌های سنواتی نسبت به ارتقاء تکنولوژی و تکمیل زنجیره پالایش نفت خام پالایشگاهها به گونه‌ای اقدام کند که سالانه با کاهش تولید حداقل دو درصد (۲٪) نفت کوره، ظرف پانزده سال متوسط تولید نفت کوره پالایشگاهها را به حداکثر ده درصد (۱۰٪) نفت خام تحویلی برساند و فرآورده‌های بنزین، نفت گاز، نفت سفید، گاز مایع، نفت کوره و سایر فرآورده‌ها برابر استاندارد جهانی تولید شود.

تبصره - وزارت نفت مکلف است برنامه اجرائی احکام فوق را حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به اطلاع مجلس شورای اسلامی برساند.

ماده ۶۱- وزارت نیرو موظف است به منظور حمایت از گسترش استفاده از منابع تجدیدپذیر انرژی، شامل انرژیهای بادی، خورشیدی، زمین‌گرمایی، آبی کوچک (تا ده مگاوات)، دریایی و زیست‌توده (مشمول بر ضایعات و زائدات کشاورزی، جنگلی، زباله‌ها و فاضلاب شهری، صنعتی، دامی، بیوگاز و بیومس) و با

هدف تسهیل و تجمیع این امور، از طریق سازمان ذی ربط نسبت به عقد قرارداد بلند مدت خرید تضمینی از تولیدکنندگان غیردولتی برق از منابع تجدیدپذیر اقدام نماید.

ماده ۶۲ - وزارتخانه‌های نیرو و نفت موظفند به منظور ترویج کاربرد اقتصادی منابع تجدیدشونده انرژی در سامانه‌های مجزای از شبکه از قبیل آبگرمکن خورشیدی، حمام خورشیدی، تلمبه بادی، توربین بادی، سامانه‌های فتوولتائیک، استحصال گاز از منابع زیست توده و صرفه‌جویی در هزینه‌های تأمین و توزیع سوخت‌های فسیلی، حمایت لازم را به صورت عمومی اعلام و از محل بودجه‌های مصوب سالانه خود یا منابع مذکور در ماده (۷۳) این قانون تأمین و پرداخت نمایند.

ماده ۷۳ - به منظور حمایت از اجرای راهکارهای بهینه‌سازی مصرف و ارتقاء کارایی انرژی در چهارچوب اهداف و مواد این قانون به وزارتخانه‌های نفت و نیرو اجازه داده می‌شود از محل صرفه‌جویی‌های ناشی از اجرای این قانون، بودجه‌های سنواتی و منابع داخلی شرکتهای دولتی تابعه، تسهیلات مالی لازم را تأمین نمایند. مقدار تسهیلات مالی این ماده توسط شورای عالی انرژی تعیین می‌شود.

انجمن صنایع لوازم خانگی ایران